

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Колекціонування творів мистецтва

Рівень вищої освіти – ___ третій (освітньо-науковий)_____
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(доктор філософії)

Спеціалізація образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Спеціальність 023 образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Колекціонування творів мистецтва
Рівень вищої освіти	третій
Викладач (-і)	Чмелик Ірина Василівна
Контактний телефон викладача	0501911698
Е-mail викладача	iryna.chmelyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	консультації до самостійної роботи аспірантів проводяться на практичних заняттях, з приводу деталей виконання завдань онлайн у меседжерах, емейлом у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до курсу	
<p>ОК «Колекціонування творів мистецтва» належить до циклу вибіркового навчальних дисциплін циклу професійно-наукової підготовки аспіранта та покликаний розширити науково-дослідний апарат студента, дати йому необхідні теоретичні основи у розумінні джерел, концепцій, правил та законів колекціонування артефактів, сформувати необхідні компетентності в оцінці та атрибуції мистецьких творів, формування колекцій та збірок, ознайомити з основними установами та інституціями, що займаються колекціонерською діяльністю, а також розкрити професійні компетентності як сформованого науковця.</p> <p>Пропонований курс полягає у розумінні основних засад і періодів, коли формувалися приватні збірки та музейні інституції, вивченні основних теоретичних напрацювань у сфері колекціонування творів мистецтва, принципами та методами дослідження колекцій та збірок, а також у наданні методичних рекомендацій щодо виконання конкретних індивідуальних наукових завдань з тематики візуальної культури та мистецтва.</p> <p>Курс поглибить вміння аспірантів обирати теми, орієнтуватися у проблематиці та методах досліджень, актуальних для сучасного мистецтвознавства, у відповідності до певного виду наукової роботи, а також практичні навички праці з різними науковими джерелами.</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в особистісному художньо-естетичному розвитку студентів-аспірантів, формуванні у них світоглядних орієнтацій, загальних і фахових компетентностей у сфері мистецтвознавства, вихованні потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні в процесі опанування цінностями світової та національної мистецької спадщини.

Курс «Колекціонування творів мистецтва» має на меті ознайомлення з основними етапами та специфічними рисами формування музейних збірок та приватних колекцій, формування у студентів цілісного уявлення про процеси та феномени в мистецтві на прикладі конкретних музейних установ та приватних колекцій, а також розвитку певних навичок у вмінні оперувати різними поняттями та категоріями колекціонування творів як феномену і як ринку. Практична частина курсу зосереджується на засвоєнні аспірантами основних теоретичних положень, знань у практичних ситуаціях; вмінні збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування мистецтвознавчих та культурологічних досліджень візуального мистецтва, застосовуючи фахову термінологію.

4. Компетентності

ЗК-1. Здатність до пошуку, оброблення, компетентного відбору інформації з різних джерел для професійної діяльності та власного наукового дослідження

ЗК-2. Здатність до критичного абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проведення власного наукового дослідження на відповідному фаховому рівні та усвідомлення його актуальності для національного та світового мистецтва.

ЗК-5. Здатність написання українською та іноземною мовами власних наукових публікацій різного змісту та обсягу.

ЗК-6. Здатність дотримуватися кодексів професійної етики та виявляти ініціативу в науково організаційній діяльності.

ФК-1. Здатність виконувати оригінальні дослідження на основі ґрунтовного розуміння історії й теорії образотворчого, декоративного мистецтва та збирати необхідну інформацію. ФК-2. Володіти методологією проведення наукових досліджень у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та методами атрибуції, експертизи, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.

ФК-3. Здатність систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію у сферах культури і мистецтва та формулювати обґрунтовані висновки, відповідні до поставленої мети та завдань інтерпретувати.

ФК-4. Вміння писати наукові статті, анотації.

ФК-7. Здатність до наукового спілкування та ведення наукової дискусії, аргументування власних думок.

5. Результати навчання

ПРН -1. Глибокі знання з історії й теорії мистецтва наукового пізнання, що необхідні для проведення наукового дослідження на основі розумінням історичних, геокультурних та етнопсихологічних чинників мистецьких процесів.

ПРН - 2. Глибокі знання принципів логіки, основних мистецтвознавчих понять, вміння застосовувати фахову мистецтвознавчу термінологію.

ПРН - 3. Вміння використовувати філософські та загальнонаукові методи дослідження. ПРН - 5. Вміння аналізувати, систематизувати, критично оцінювати доробок попередніх учених. ПРН -6. Вміння рецензувати, коментувати, цитувати наукову літературу, в тому числі іноземною мовою.

ПРН - 8. Володіти основними методами атрибуції, експертизи та реставрації творів образотворчого та декоративного мистецтва.

ПРН -11. Вміння вільно презентувати результати досліджень, обговорювати, вести наукову дискусію з фахівцями й нефаківцями про наукові та прикладні проблеми образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації державною та іноземною мовами.

ПРН - 12. Здатність писати, рецензувати наукові статті, в тому числі іноземною мовою у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях; підготувати дисертаційну роботу і представити її до захисту відповідно до чинних вимог.

ПРН - 14. Дотримання принципів академічної доброчесності, правових основ дослідницьких робіт, законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	023	2	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1. Тема 1. Зародження колекціонування	Лекція сем.(2/	Позиції з підрозділу 1.	2 год. Ознайомитис		Тиждень 1-2

творів мистецтва у Стародавньому світі.	2 год)		я із працями про колекціонування творів мистецтва в період античності		
Тема 2. Меценатство і формування мистецьких збірок в період Середньовіччя та Новий час.	Лекція/ /2 год	Позиції з підрозділів 1, 2.	Підготувати доповідь про одну із збірок вказаного періоду, скласти бібліографію праць про нього.	5б.	Тиждень 3
Тема 3. Поява професійних артдилерів та приватних колекціонерів у 19-на поч.. 20 ст.	Лекція/ /2 год	Позиції з підрозділу 1. 2			4
Тема 4. Робота сучасних музеїв візуального мистецтва	Лекція/ 2год	Поз. Підрозділу 3 - №24, 45, 46	Зробити аналіз колекцій вибраного музею	10б.	Тиждень 5
Тема 5. Колекціонування і арт-ринок	Лекція /сем 2/2 год	Позиції з підрозділу 1. 24, 45	Підготовка до тестових завдань		Тиждень 6-7
Тема 6. Формування мистецьких колекцій і збірок в Україні.	Лекція/ /2 год	Позиції з підрозділу 3.		5 б. тести	Тиждень 8
Тема 7. Сучасні музейні інституції в Україні.	Лекція 2 год	Позиції з підрозділу 3	Написання тез про музейну установу з використанням архівних джерел.	5б.	Тиждень 9
Тема 8. Діяльність приватних музеїв.	Лекція сем 2/2 год	Позиції з підрозділу 3.	Виокремити нові підходи в колекціонуванні артефактів	5б	Тиждень 10-11

			приватними інституціями		
Тема 9. Проблема колекціонування творів сучасного мистецтва. Медійна та мережева роль музейних інституцій в популяризації	Лекція Сем. 2 /2 год	Музейні сайти та соц.мережеві сторінки музеїв, галерей. Поз.3 № 68, 69.	Підготовка до тестових завдань	56. тести	Тиждень 12-13

культурного надбання.					
Тема10 Колекціонування як феномен культурного суспільства	Лекція сем 2/2 год	Позиції з підрозділу 3. Поз. 69.	Ознайомитися з інформаційними джерелами та працями сучасних долідників.		Тиждень 14-15
Екзамен				50	

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Рівні навчальних досягнень	Бали/ за 100 бальною шкалою	Критерії навчальних досягнень аспірантів
	I. Початковий (з обов'язковим повторним курсом) «Незадовільно»	0-24 (F)	Аспірант володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання окремих понять мистецтвознавства, за допомогою викладача відтворює деякі категорії стилів на елементарному рівні, використовуючи уривчасті речення, засвоїв дуже незначну частину навчального матеріалу, дає нечітке визначення найголовніших категорій та не розуміє суті принципів, законів, теорій мистецтва, володіє матеріалом на початковому рівні його засвоювання, незначну легшу частину навчального матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, робить принципові помилки і не розкриває суті кожного питання.

	II. Незадовільний (з можливістю повторного складання) «Незадовільно»	25-49 (FX)	Аспірант на рівні вищому, за початковий, відтворює частину навчального матеріалу, володіє окремими навичками характеристики явищ, може навести приклади дії закономірностей. Аспірант відтворює певну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння найголовніших положень з допомогою викладача виправляє допущені помилки, робить прості висновки.
	III. Середній «задовільно»	50-59 (E)	Аспірант має розуміння і стійкі знання про ті чи інші процеси, закономірності, стилістичні тенденції, вміє навести власні аргументи для підтвердження певних міркувань, проте робить помилки і може їх виправити за допомогою викладача.
		60-69 (D)	Аспірант вміє порівнювати, узагальнювати і систематизувати матеріал під керівництвом викладача. Може самостійно застосовувати набуті знання на практиці, виправляти помилки, пропонуючи варіанти як ефективніше розв'язати проблему.
	IV. Достатній «добре»	70-79 (C)	Аспірант показує повне знання навчально програмного матеріалу, показує систематичний характер знань з дисципліни, вільно володіє вивченим матеріалом, знає як застосувати його на практиці, використовуючи переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, аналізує додаткові джерела, вміє сформулювати власну точку зору.
		80-89 (B)	Аспірант застосовує набуті теоретичні знання при розв'язанні проблемних питань, вільно використовує і вміє знайти потрібну інформацію, вміє порівнювати процеси та явища, робити змістовні висновки.
V. Високий	90-95	Аспірант показує всебічне, систематичне і глибоке	

	«відмінно»	(A)	знання навчально-програмного матеріалу, уміння вільно орієнтуватися в матеріалі курсу, передбаченому програмою, виявляє творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчально програмного матеріалу, глибину вивчення основної і додаткової літератури, рекомендовані програмою. Аспірант логічно і усвідомлено відтворює навчальний матеріал, самостійно аналізує, розкриває закономірності процесів і явищ у науці, виявляє закони їх розвитку, самостійно оцінює нові факти в бутті і в житті, вміє поглиблювати набуті знання і вміння.
		96-100 (A)	Аспірант виявляє особливі творчі здібності, багато працює додатково, розвиваючи власні обдарування, вміє самостійно здобувати і поновлювати знання. Аспірант може глибоко розкрити сенс проблематики мистецтва, здатний вирішувати складні творчі завдання, висловлює самостійну думку, приймає участь у наукових конференціях, має наукові публікації.

<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Основною формою організації індивідуально-консультативної роботи з навчальної дисципліни «Колекціонування творів мистецтва» є написання аспірантом наукового реферату, наукової статті (<i>далі - письмової роботи ПР</i>), яку аспірант обирає із переліку тем, узгоджує із темою власного наукового дослідження і пропонує для обговорення і затвердження викладачу.</p> <p>Під час роботи над ПР, аспірант самостійно опрацьовує наукову літературу та пише ПР на основі аналізу опрацьованих першоджерел філософської думки та наукової критичної літератури. Також аспірант консультується із викладачем щодо вибору тематики, актуальності теми, плану, строків написання, предмету і об'єкту дослідження, мети і завдань ПР, вибору наукових першоджерел, методології дослідження та наукової новизни, оскільки ці елементи є структурною основою реферату.</p> <p>Написання ПР передбачає такі складові елементи як: план ПР, який повинен складатись із не менше двох розділів та кожний розділ не менше як із двох підрозділів, обґрунтування актуальності теми ПР, визначення предмета та об'єкта дослідження, визначення мети і завдань написання ПР, вибору наукових першоджерел та методології дослідження. Суттєвим елементом ПР є пункт наукової новизни, яка передбачає власні висновки аспіранта із вивченої теми.</p> <p>Наукові результати ПР можуть бути апробовані у виступах на звітній конференції університету, на всеукраїнських та міжнародних аспірантських конференціях, опубліковані аспірантом особисто, або у співавторстві із викладачем у наукових журналах або збірниках.</p> <p>ПР має навчально-дослідницький характер і виконується на основі самостійного вивчення аспірантом частини програмового матеріалу та його систематизації й узагальнення у письмовій або друкованій формі за вибором аспіранта.</p> <p>У ПР аспірант повинен навчитись висловлювати та аргументувати підкреслено власну точку зору та індивідуальні погляди з обраної проблематики. Написання ПР з навчальної дисципліни «Колекціонування творів мистецтва» покликане навчити аспіранта захищати власні погляди і виробити вміння автора самостійно аналізувати проблемні ситуації та явища, самостійно аналізувати першоджерела та науково-дослідницьку літературу з обраної тематики. Захист ІНДЗ (ПР) з навчальної дисципліни відбувається за графіком індивідуально консультативної роботи викладача кафедри у формі індивідуальних занять та консультацій, на яких здійснюється перевірка стану виконання написання ПР та у підсумку відбувається захист аспірантом здобутих наукових результатів.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Семінарські заняття аспірантів із курсу проводяться у формі відкритої дискусії за визначеною темою. Підготовка до яких полягає у самостійному опрацюванні тематики, що розглядалася на лекціях, самостійному опрацюванні та вивченні наукової літератури та першоджерел по мистецтвознавчій проблематиці, підготовці доповідей, повідомлень, есе тощо.</p> <p>Основною формою організації та звітно сті виконання аспірантами завдань на</p>

	<p>семінарах є усні відповіді здобувачів із стилістики пластичного мистецтва, які мають проблемний характер і проводяться у формі дискусії із заздалегідь заданим питанням до тієї чи іншої теми.</p> <p>Додатковою формою організації семінару є виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (в межах тематики, яка дається на самостійне опрацювання), які акцентовані на написання творчих наукових досліджень з визначеної проблематики.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання усіх передбачених програмою курсу завдань, включно із тестовими, теоретичними, усними та письмовими роботами, регулярне відвідування занять.</p>

8. Політика курсу

У професійних і навчальних ситуаціях студенти повинні діяти із позицій академічної доброчесності і професійної етики. При написанні теоретичних робіт, підготовці до семінарських занять, виступів та доповідей обов'язковим є самостійне виконання завдань, не допускається використання інтелектуальної власності інших науковців без коректного покликання на джерела. Допуски із поважних причин відпрацьовуються у визначений викладачем спосіб, обов'язковою своєчасність виконаних завдань.

Вітається також активність аспірантів під час студентських та викладацьких наукових конференцій (доповіді та подальший друк матеріалів), написання повідомлень до місцевих періодичних, в т.ч. інтернет-видань з визначеної навчальним курсом тематики, участь у громадських проєктах з доповідями просвітницького характеру (з проблем сучасного українського мистецтва тощо), допомога в загальноміських наукових та культурних заходах, конкурсах наукових робіт тощо, за такі види робіт є можливість отримати додаткові бали.

ПНУ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність. Кожен учасник освітнього процесу в університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності. На цьому курсі політика академічної доброчесності є принципово важливою. Будь яка робота, яка виконана не вами, але ви видасте її за власну вважатиметься крадіжкою, розглядатиметься академічною комісією і може мати негативні наслідки для вашого подальшого навчання.

9. Рекомендована література

Абрамович, І. (2018). Сучасне українське мистецтво та колекціонування впродовж 1991–2018 років. Мистецтвознавство України, (18), 198–203. <https://doi.org/10.31500/2309-8155.18.2018.152395>

Акімов Д. І. Маркетингові технології колекціонування в образотворчому мистецтві. Культура і сучасність : альманах. № 1. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. С. 104-109.

Акімов Д. І. Колекціонери як споживачі творів образотворчого мистецтва на арт-ринку та їхні мотивації. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2021. № 4. С. 81-85.

Білокінь С. І. Музей України (Збірка П. Потоцького): Дослідження, матеріали. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2006. 476 с.

Загаєцька О. Мистецька колекція родини Гриньових // Образотворче мистецтво. – 2006. – № 4(60).

Маценко Н. Неможливе можливе: українське мистецтво в Saatchi Gallery // Art Ukraine. 2013. С. 162–165.

Музейне зібрання: Українське сучасне мистецтво 1985–2015 (з приватних колекцій). Київ: Мистецький Арсенал, 2015. 312 с.

Платонов Б. О. Колекціонування культурних цінностей : курс лекцій. К. : НАКККІМ, 2016. 108 с.

Побожій С.І. Традиції колекціонування на Слобожанщині. Історія. Приватні і корпоративні колекції. Перспективи розвитку // Сумський обласний краєзнавчий музей: історія та сьогодні. Науковий збірник. – Суми, 2005.

Роль приватних колекцій у формуванні зібрань художніх музеїв. Збірка статей за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції. – Х., 2005.

Попова К. Колекціонування сучасного мистецтва <https://harpersbazaar.com.ua/culture/art/koleksionuvannya-suchasnoho-mystetstva-z-choho-pochaty-i-na-shcho-zvernut-y-uvahu/>

Яковець І. До питання про сучасний музейний менеджмент: загальні поняття та методи управління. Вісник ХДАДМ, 2011. №4, 174-177.

Яковець І. Сучасний художній музей як мистецький патерн: сутність, функціонування, розвиток : – автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора мистецтвознавства... К, 2018

Викладач Ірина ЧМЕЛИК
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва